

KAITSELIIDU

**VALGA
MALEV**

1918.-1938.

EESTI PANK

VALGA OSAKOND

Valmistame asjatundlikult ja väga mõõdukate hindadega:

Brükikojas:

raamatuid, brošüüre ja lalulehti igasuguseid, tabeleid, blankette, arvelehti, kviitungeid, loterii pileteid, ühe- ja mitmevärvilisi etikette, jne.

Uued moodsad kirjad.

Köitekojas:

igasugu köiteid raamatukogudele ja eratellimiste peale: iluköiteid ja kuldköiteid; brošüür- ja vihkköiteid; blokke, karpe, jne.

366 kiire ja hõrralik.

Kummitempleid, harilikke ja erijoonistuste järele ning graveeritud vasktempleid.

Raamatud Kirjutusmaterjal Tapetid
Reisikohvrid ~ Portfellid ~ Rahataskud ~ Kristallasjad.

KULTUUR - JOH. MEISTER, VALGAS.

Telefon 129.

Kesk tn. 27.

R. Saarwa

KAITSELIIDU VALGA MALEV

1918.

1938.

MALEVA STAAP

VALGA MALEVA VALJAANNE. 1938.
KULTUUR - JOH. MEISTERI TRÜKK, VALGAS.

Meie endi käes on meie olevik ja tulevik.

20 aastat on möödunud, kui avalikult ja kindla organiseeritud omakaitse organisatsioonina Valga Maleva alustas tegevust.

Need möödunud aastad Maleva elus on olnud pingutav ja järjekindel rühkimine üles märke Kaitseliidu kõrgete eesmärkide poole ning ühisel jõupingutusel oleme suutnud Maleva viia sellele astmele, kus asume tänapäeval.

Täna aastapäeval seisatades hetkeks ja tehes kokkuvõtet seni tehtud tööst ja töötulemustest – võib Valga Maleva pere uhkuse ja suure rahuldustundega tagasi vaadata käidud teele ja tunda rahuldust ja rõõmu sooritatud tulemusrikaste tagajärgede üle.

Tööd on jätkunud kõigile. Tööd on tehtud ja tehakse praegugi innu ja armastusega.

Meie tööd ja tegevust hindavad ja tunnustavad riigijuhid ja kaaskodanikud ja kõikjal oleme saanud ja näeme sooja vastutulekut ja parimaid soove, mis on hinnanguks ja tunnustuseks meie tööle ja püüetele.

Täna aastapäeval uuendame antud tõotuse ja kinnitame usku oma võimetes ja raugemata tahtesse edaspidi veelgi hoogsamini oma tööd jätkata, teades, et meie sihid ja rada mida käime, on õiged.

Aastapäeva puhul tervitan kõiki kaasvõitlejaid ning tänan senise usaldusliku ja tagajärjeka kaas- ja koostöö eest.

Eriline tervitus ja tänu neile veteranidele, kes Maleva ridades kaasa rühkinud meie ühistöö algpäevilt tänaseni, ja

Valgamaa ja Valga linna seltskonnale, kes heatahtlikult abistanud aineliselt Maleva tööd.

Soovin järgnevateks aastakümneteks kõigile meie pere liikmetele parimat edu nii isiklikus elus, kui ka meie ühistes püüetes, ikka sama tublilt edasi töötada vaba Eesti kasuks ja eduks.

Selleks andku meile jõudu mitte kunagi raugemata sitkus, ja tiivustagu meid ~~sa~~ sügav ja õilis juhtlause — meie Maleva lipp: «Kaitse kodu!»

H. KULBOK
KOLONELLEITNANT
VALGA MALEVA PÄÄLIK

Vabariigi President KONSTANTIN PÄTS

Sõjavägede Ülemjuhataja kindralleitnant J. LAIDONER

Valga Maleva Kaitseliidu pere — mehed, naised ja noored — Teid kõiki õnnitlen mina maleva 20. aastapäeva puhul. Ühtlasi võtke vastu minu sügavaim ja otsekohesim tänu selle tulemusrikka ja innuka töö eest meie kodukaitse suureks paisunud tööaladel, mida Teie olete suure meelekindlusega ja tusedusega sooritanud läinud 20 aasta kestel.

Minul oli õnn isiklikult viibida praeguse Kaitseliidu uuestisünni hälli juures Valgas ja tunda ning näha, missuguse tõsidusega Valga ja Valgamaa inimesed vabatahtlikke kodukaitse ülesandeid võtsid. Kinnitan, et samase armastusega ja vastutustundega on valgamaalased suhtunud Kaitseliidu töö kõrgetesse ülesannetesse selle mõtte ja töö kõigil arenemisajajärkudel.

Kaitseliidu töö ei ole kerge ja temal ei ole kunagi lõppu. Seepärast vajab see töö tahtekindlaid tegijaid ja suure arusaamisega juhte ning väärilt tänapäeva ning endistele põlvetele kasvatatud järeltulijaid. Selles mõttes on Valga Maleva pere meie riigi lõunarajal näidanud üles meie organisatsioonile kohast ja ühtlast arusaamist, suurt töödistsipliini ja kõikidel aladel tõhusaid töö tulemusi.

Aastapäeva puhul soovin mina, et edu alati krooniks ka edaspidi kõiki Teie algatusi nii isiklikus elus kui ka meie ühistes kodukaitse püüetes. Selleks kõigile püsivat õnne!

J. ORASMAA

Kindralmajor J. KRUUS VR II/3
II Diviisi ülem.

Kaitseliidu Valga Maleva XX aastapäevaks.

Kakskümmend aastat tagasi asus Eesti rahvas, kasutades tollaegset soodsat poliitilist olukorda, looma ja üles ehitama oma iseseisvat kodu. See töö algas väga rasketes tingimustes, olukorras, kus rahva laiemates hulkades ei oldud veel kindel iseseisvasse Eestisse. Oli ju nii palju eesti poegade ja tütarde iseseisvuseüritusi luhtunud. Kas seegi üritus annab tulemusi? Nii arvati päris laialdaselt.

Pärast esimesi ebaedusid meie noor vastmobiliseeritud rahvavägi oma vahvate juhtidega eesotsas ajas vaenlase kodumaa pinnalt minema ja lõi maal kindla korra.

Sellest vabadusvõitlusest võtsid vahvalt osa ka sõja algpäevil organiseeritud kaitseliidu üksused.

Vabadussõja lõppedes jäi pea täiesti soiku ka kaitseliidu tegevus. Rahvas tahtis puhkust. Oldi ka arvamisel, et hästi lõppenud vabadusvõitluse järele hädaoht on möödas. Tuleb kasutada võiduvilja ja asuda riigi ülesehitavale tööle; vahetada mõõk adra vastu.

Kolonel VERNER TROSSI VR I/3 II/3
Valga Sõjaväeringkonna ülem.

Kuid see arvamus oli ekslik. Varsti selgus noorele riigile ajalooline tõde: „Tahad rahu, valmistu sõjale!“

1924. a. 1. dets. sündmused pealinnas kinnitasid selle väite paikapidavust, kus jälle tuli haarata mõõga järele.

Siit peale algas uus ajajärk meie kaitseliidu tegevuses. Siit peale asuti ka Valgas suure innuga kaitseliitu organiseerima. See töö sai ülemaakondliku ulatuse ja viidi kiiresti lõpule. Algas kavakindel riigikaitseline töö K.-L. Valga Malevas. Seda tööd on kaitseliitlased, kuuludes ühte suure vabatahtlikku organisatsiooni, teinud suure vaimustusega ja kindla eesmärgiga.

Sellesse organisatsiooni on kogutud Valgamaa parimad pojad. Kaitseliidu

tööl riigikaitselikes väljaõppes on seda suurem väärtus just selle tõttu, et see viiakse läbi vabatahtlikult.

Valgamaa kaitseliitlased! Teie Maleva XX sünnipäeval tuletage meelde noid raskeid organiseerimise ja võitlusaegu, vaadake, mis olete saavutanud ja tehke sellest järeldusi tulevikuks.

Pidage meeles, et edu saavutatakse ainult kindla tahte ja tööga. Selleks Teie aastapäeval jõudu ja õnne!

17. oktoobril 1938. a.

V. TROSSI

kolonel,

Valga Sõjaväeringkonna ülem.

Omariikluse kaitse.

V. VELNER.

Valga maavanem.

Käesoleval aastal võisime pühitseda omariikluse, iseseisva Eesti Vabariigi loomise 20. aastapäeva, kus uhkusega tuletasime meele kangelaslikke vabadussõja aegu ning võitlusi vabaduse eest.

Kahe aastakümne jooksul oleme ehitanud ja korraldanud oma riiki ning arendanud seda kõigil aladel. Ning tagasi vaadates tehtud tööle peab tunnistama, et oleme saavutanud ja teostanud määratult palju.

Läinud kevadel Tallinnas toimunud Välis-Eesti päevadel paljud väliseestlased, kes on Eestist ära olnud kaks aastakümnet, tunnistasid avameelselt ja imestasid kuivõrd oleme edasi jõudnud ja arenenud viimase 20 aasta jooksul. Sama tunnusust on jaganud ka paljud välismaalased, kes on otse imestanud, mida oleme suutnud saavutada lühikesel omariikluse ajastul.

Meie Kaitseliit kui üleriiklik riigikaitse organisatsioon võib samuti tagasi vaadata kahe aastakümne tegevusele.

Enamik malevaid on juba pühitsenud oma tegevuse kahekümnendat tähtpäeva. Valga Malev on üks nooremaid ja väiksemaid ning võib alles käesoleval novembril tagasi vaadata oma kahekümneaastasele tegevusele.

Kaitseliidu korraldus on üleelanud tema tegevuse arengus mitmeid arenemis-

perioode ja murranguid. Kaitseliidu algmeid võime leida juba suure revolutsiooni ja maailmasõja lõpppäevil, kus meie tolleaegsete rahva- ja sõjaväejuhtide poolt hakati organiseerima teatud sõjaväelisi ja korrahoidjaid organisatsioone miilitsa ja «Omakaitse» näol. 1918. a. see võttis juba kindlama kuju ja nendest päevadest meie loemegi Kaitseliidu kui riigikaitse organisatsiooni sündi. Vastavalt oludele ja kuidas kusagil kohtadel jõuti, asuti organiseerima üksikuid üksusi maakondades ja linnades.

Kaitseliidu kui riigikaitse korralduse tegevus vaibus varsti peale Vabadussõja, kus tolles üliliberaalses ohkkonnas ei pooldatud mingisuguseid militaristliku ilmega korraldusi ja arvati, et võime julgelt võidetud loorberitel puhata.

1924. a. 1. detsembri sündmused aga näitasid, et kuigi oleme vabaduse kalli hinnaga võitnud, peame seda aga iga hetk valmis olema kaitsma. 1924. a. saadik restaureeriti Kaitseliit uuesti ning sellest ajast on kestnud pidev arendamise ning korraldamise töö.

Meil omariiklus ja vabadus on ülimaid sihte ja saavutusi. Vabaduse oleme võitnud kalli hinnaga, sellepärast oleme kohustatud teda ka iga hinna eest kaitsma.

Meie kui väikeriik peame ajama erapooletuse poliitikat ning elama sõbralikult kõigi naabritega. Kuid sellejuures peab meil olema teadmine, et meie suudame ja peame suutma erapooletust ka kaitsta relvadega. Juba Friedrich Suur on ütelnud omal ajal, et «iga õigus on seda väärt, kui võrd teda kaitseb mõõga jõud». Ja see lause maksab ka meie kohta.

Sellepärast peame korraldama oma riigikaitse sääraselt, et kogu rahvas oleks organiseeritud riigikaitse tööle.

Kuna oleme väikeriik ja meil ei ole võimalusi ülalpidada suurt alalist sõjaväge ja palgalist juhtkonda, siis peame riigikaitse rajama teistele alustele.

Ning Kaitseliit kui vabatahtlik korraldus ongi selleks, et täiendada meie sõjaväge, väljaõpetada kogu rahvast käsitama relva, mida ta võib tarvitada, kui seda vaja läheb vabaduse kaitseks.

Riigikaitse ülesandeks peavad rakeduma kõik kodanikud, nii mehed kui

naised, kuid samuti ka kõik asutused ja organisatsioonid. Sellejuures peab olema kooskõlastatud nende tegevus ja valitsema vastastikune arusaamine. See on põhiliseks aluseks ja eelduseks sellele, et suudame oma riigikaitse rajada tugevalt, elujõuliselt ja kindlalt.

Valga Maleva pühitseb neil päevil oma tegevuse 20. aastapäeva. Sellejuures ta võib tagasi vaadata tehtud tööle ning konstateerida, et on palju tehtud sellel ajavahemikul meie maakonna, meie isamaa ja riigi teenimisel.

Tähtpäeval tuleb Valga Maleval vaadata ka tulevikku ja seada sihid ning juhised. Isamaa ja riigi teenimine oma parimate võimiste ja arusaamiste kohaselt, rakendades kogu oma püüded ja tahte selleks, olgu ka tulevikus Valga Maleva ja temasse kuuluvate juhtide kui ka juhitavate deviisiks. Siis sammume õiget teed ning täidame oma ülesande rahva ja riigi ning ajaloo ees.

Meie vabadus püsib meie endi valvelolekul.

Pärast hirmsat ja laastavat maailmasõda rahvad ja riigid hakkasid abinõusid otsima, kuidas tulevikus sõdasisid vältida. Kalduti arvamisele, et tuleb luua selline rahvusvaheline organisatsioon, millest võtaksid osa kõik maailma rahvad ja riigid, kes oleks õigustatud vahekohtunikuna ilma sõjata lahendama rahulikult teel kõiki rahvaste ja riikide vahel tekkida võivaid konfliktisid ja tülisid. Selline organisatsioon sai ka loodud Rahvasteliiduna. Esialgu paistis, et Rahvasteliit on suuteline lahendada kõiki tekkivaid konflikte, sest tal õnnestus likvideerida mõndagi vähemat rahvusvahelist tüli. Suuremate rahvusvaheliste konfliktide lahendamisel osutus Rahvasteliit aga jõuetuks, põhjusel, et tema seljataga puudus reaalne jõud. Seda Rahvasteliidu puudust märkasid osa lääne ja ida suurriike ja rahvaid, kes hakkasid palavlikult omi rahvaid relvastama ja sõjaks ette valmistama, et jõu abil oma poliitilisi ja majanduslikke õigusi maksta panna. See jõupoliitika on andnud masendavaid tagajärgi, sest on ju lähemas minevikus jõule alla jäänud ja oma iseseisvuse kaotanud nii mitmed rahvad, kes aastasadasi iseseisvatena rahvaste peres olnud.

See lähema mineviku ja õieti ka praeguse aja jõupoliitika on ka meie rahvale õppetunniks. Lootused suuremate rahvaste ja riikide abile ähvardava hädaohu puhul peame jäädavalt kõrvale jätma. Meid ei tule keegi abistama peale meie endi. Et vaba rahvana edasi püsida, peame oma riigikaitse kõrgel tasemel hoidma. Meie rahvas on arvuliselt väike, väike on arvuliselt ka meie sõjavägi, mille tõttu peab meie riigikaitsele abiks olema seltskond — vabatahtliku Kaitsemaleva organisatsioonina. Seltskond on ka tõsiselt võtnud riigikaitset ning meil tegutseb juba 20 aastat vabatahtlik omakaitse Kaitseliidu näol. Selle 20 aasta jooksul on Kaitseliit meie riigikaitse ja riigi seesmise korra säilitamise alal tõhusa töö ära teinud. Tuleb ju Kaitseliidu teeneks lugeda meie riigis 1918. a. peale saksa okupatsioonivägede lahkumist seesmise korra jaluleseadmist ja alahoidmist ning vaenlase tagasitõrjumist meie riigi territooriumilt.

Juubeli aastapäeva puhul soovin Kaitseliidu Valga Malevale õnne ja edurikast tulevikku.

T. VILJA
Valga linnapea.

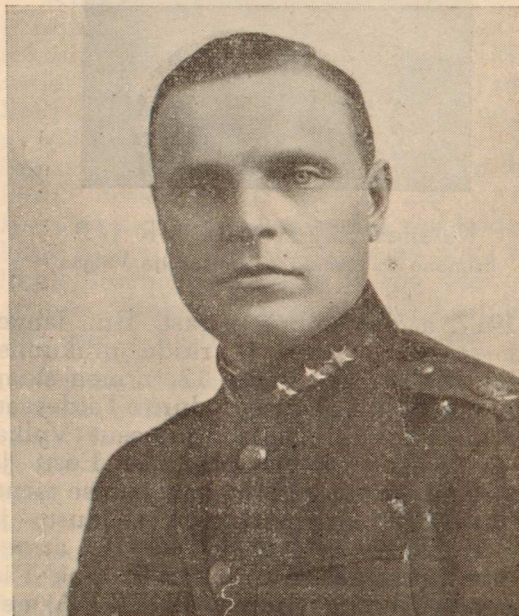
Valga Malev 1918. – 1938. a.

Meie suurimast vabadusheitlusest – Vabadussõjast, mille tulemuseks oli riiklik iseseisvus ja rippumatus, võttis osa kogu Eesti rahvas üksmeelselt ja vankumatus usus oma õigustesse ja jõusse.

Vabadussõja algpäevil pani riigiruu Eesti kodanik ise aluse, sõjaväe kõrval meie ainsa ja suure kodukaitse organisatsioonile – Kaitseliidule, missugune tegutseb nüüd juba üle 20 aasta riigi ja rahva olemasolu ja julgeoleku kindlustamiseks.

Kolonelleitnant H. KULBOK VR II/3
Valga Maleva päalik.

Kolonelleitnant J. HIQB
Valga Maleva end. päalik.

Relvastatud rahvas – suurim moraalne ja jõuline tegur, mida üldse võib ette kujutada ja tahta riiklikus elus, seisab vabatahtliselt ja üksmeelselt valvel Eesti Vabariigi kestvuse pandina igavikuni.

Riigi lõunapiiril on Valga Malev, üksmeelse ja kohusetruu liikmena meie suures kodukaitsjate peres, 20 aasta jooksul tegutsenud ja seisnud truult ja väarikalt oma kõrge eesmärgi ja sellega seoses olevate ülesannete täitmisel ning jätkab ja arendab oma tööd ja tegevust veelgi innukamalt ja tagajärjerikkamalt ka edaspidi, teades, et Eesti rahva ajalugu saab ükskord seda kõiki tänuga tunnustama.

Nüüd, Maleva 20 aastapäeval, tuletagu Valga kaitseliidu esimeste organiseerijate alljärgnevad lühikesed mälestusread meile kõigile meelde tehtud tööd ja raskeid olukordi ning andku usku ja püüdu edaspidiseks.

O. PUUSEPP.

Valga Kaitseliidu sünd.

E. AHMAN.

Kolonel E. AHMAN VR 1/3

Esimene Kaitseliidu organiseerija Valgas.

1917. a. septembris pärast Riia lange-mist sakslaste kätte ja rinde nihkumist Riia-st ida poole Vene 12. armee staap ühes oma politil. asutise Sõdurite Täidesaatva Komiteega – „Iskosol’iga“ asus Valka. Seega Valga muutus praeguse Eesti ja Põhja-Läti kaitsmise ning valitsemise tsent-rumiks. Sel ajal maksvate seaduste ja vaadete kohaselt valisid ka 12. armee eestlased-sõjaväelased omale Armee Täi-desaatva Komitee nime all „12. Armee Eesti Sõjaväelaste Täidesaatev Komitee“. Ka seda komiteed loeti armee asutiseks ja ta asus Valka. Siin oleks komiteel olnud suuri raskusi omale vastava ruumi leidmiseks ja oma tegevuse arendamise võimaluseks, kui selleaegne ägedasti Eesti isamaaliselt häälestatud Valga Eesti juht-iv seltskond ei oleks komiteed sajabrot-sendiliselt „üle võtnud“. Kõigepealt „Säde“ majas asuv Eesti Laenu-Hoiu Ühisus – täpset nime ei mäleta – (praegune Valga Pank) eneselgi ruumi nappusele vaatamata, andis suure osa ruumest E. S. T. Komitee-le kasutamiseks.

Komitee liikmetele (lipn. L. TÕN-SON (+), ltn. J. RATASEPP (+), staabi-kapten A. ELLER (+), lipnik O. TIEF, leitn. A. SCHWARTS, leitn. K. LAU-RITS, staabi-kapten E. AHMAN, lipn. TAKEL, kirjutaja TARIUS, allohv. I. PEHME, hiljem lipn. SCHIPPAL ja teisi)

Valga eesti seltskond avas oma kodude üksed ja osutas südamluimat vastuvõttu. Valga eesti seltskonna juhtiv kiht ja Ko-mitee moodustas noil raskeil aegil ter-viku täis võitlustahet, täis usaldust üks-teise vastu. Valga tolleaegsetes oludes oli kellega võidelda! Kõigepealt kõikvõimas „Iskosol“. Ta tun-dis Valga eesti seltskonna meeleolusid ja otsis põhjusi, et likvideerida Eesti Sõjav. Täides. Komiteed. Seda enam, et see hoogsasti töötas ja umbes 6000 eestlast-sõdurit välja korjas Vene väeosadest Eesti rahvusväeosade vormeerimiseks. Oli pe-riode, kus pea igapäev „Iskosol’ist“ käidi komiteed „vaatamas“. Sel ajal oli Valga täis lätlasti-põgenikke. Linnapeaks oli va-litud lätlane, kuigi temal revolutsioonilised võimud ei lasknud täita ülesandeid. Valga ründamine lätlaste poolt oli hoogne. Eesti seltskond ja Eesti Sõjav. Täides. Komitee leidsid ka siin ühised positsioonid ja ühi-se tegevuse suuna. Oli andmeid, et sel-leaegsed Valgas viibivad läti punased te-gelased püüdsid kõigiti „Iskosol’i“ ees Eesti seltskonna ja Eesti Sõjav. T. K. tegelasi näidata revolutsiooni „kahjuritena“. Olles sellest informeeritud, eestlased koon-dusid veel tihedamini. Ei suuda enam üles lugeda kõiki tolleaegseid Valga eesti seltskonna juhtivaid tegelasi, aga mõned on veel selgesti meeles. Valga Laenu-Hoiu Ühisuse direktor HERMAN HEL-LAT, preili HELLAT, advokat Johan SEPP, Dr. J. MÜLLERSON, härra VASSIL, härra KOKKULT, insener KUUSIK, härra Hans EINER, Dr. A. MÖTTUS, prov. SÖRMUS, Dr. TAM-BERG ja proua TAMBERG, Ülemkoo-liõpetaja BÜRGER, preili GRAVE (hil-jem proua MITRI), K. KORNEL, Dr. MOREL ja pr. MOREL, pr. VEISTER, prl. TAMM, hra JÄNES, ärimehed KLASSMAN’id, MERITS’ad, LEPIK, KALEP’id, KERSSON’id ja palju teisi auväärseid eesti mehi ja naisi.

Olen teadlik selles ohus alustada te-gelaste loetelu sellises suures ja hoogsas patriootses tegevuses kui seda oli Valga eesti seltskonnas 1917. a. lõpul ja 1918. a. alul. Paljud ja paljud olen unustanud ja paljuid ja paljuid vaikselt teonimesi ei tunnudki. Elu on juba selline...

Tolajal valklane luuletaja Ernst ENNO, oli see, kes vaimustas võitluseks, kes juba

siis nägi nägemusi suurest võidust. Temalt E. S. T. Komiteele pühendatud luuletuste käsikirjad läksid kahjuks hiljem kaotsi.

Kõige eeltoodu põhjal võin väita, et juba 1917. a. lõpul oli tekkinud Valga eestlaste ja Vene armeega Valka jõudnud Eesti sõjaväelaste vahel selline olukord, et Eesti Sõjav. Täides. Komitee oli ühtlasi ka eesti seltskonna relvastatud kaitsejõuks. Sellel relvastatud jõul tuli end mitmel korral maksma panna relvadega üksikute isikute kaitsel. Veel 19. veebr. 1918. a. tuli E. S. T. K. relvadega kommunistlike lätlaste käest ära võtta vangistatud adv. Joh. SEPP, direktor Herman HELLAT, härra VEISTER ja rettu viia härra BÜRGER'i tallu Palupera piirkonda.

Veebruari teisel poolel alustasid saksa väed tegevust Eesti ala okupeerimiseks. Venelased jätsid Valga maha. 21. veebr. 1918. a. ööl oli Valga peremeheta.

Venelaste poolt laskemoona ladude õhkimise tagajärjel praksusid üksikud mürsud ja padrunikastid. Linn oli ärevuses. Oletati, et linna elektrijaam ja „Iskosoli“ end. asukoht (Tütarlaste gümn. ruumid) on mineeritud ja lastakse õhku. Tunti tarvidust relvastatud kaitsejõu järgi. Lätlased tahtsid kohe Valka üle võtta. Siin astus välja organiseeritud eesti seltskond koos 12. armee Eesti Sõjav. Täides. Komiteest kohalejäänud sõjaväelastega. Saksa väikearvuline seltskond, eesotsas selleaegse Saksa panga direktor HAYNBERG'iga, asus toetama eestlasi. Ja nii sündiski, et 22. veebr. 1918. a. vara hommikul linnavalitsuse saalis peetud koosolekul otsustati linna eisekaitse korraldamine usaldada staabikapten E. AHMAN'i kätte ja talle abiks (sekretäriks) määrati sakslaste poolt insener LIEVEN.

Kuna püsse oli antud juba varem usaldusväärsete kodanike kätte, siis avanes 22. veebr. võimalus organiseeritud asuda linna kaitsele. Elektrijaam ja Tütarlaste güмнаasiumi ruumid vaadati üle asjatundjate poolt ja leiti, et kuuldused mineerimisest on alusetu. Vastavad mehed asusid elektrijaama valvama.

Püsside väljaandmine 22. 02. jätkus auväärsetele kodanikele selleks, et neist luua relvastatud üksusi. Samal ajal hangiti andmeid Saksa vägede lähenemise kohta Valgale. Ratsaüksused Saksa eelväest olid juba 22. 02. keskpäeval Riia

teed jõudnud Valgani. Kuna linn „praksus“ tules lõhkevatest kuulidest, siis ei juletud väikese salgaga kohe sisse tormata. Unbes kella 1400–1500 paiku tormas üks Saksa ratsapatrull raekoja ette. Lätlastest linnapea, ametikett kaelas, paljaspäi ilmus trepile ja algas linna üleandmise kõnet. Sakslastest patrull, eriti patrulli juhtiv noor leitnant, oli äärmiselt erutatud „Priimetsast“ kuulduvast padrunite praksumisest. Püstolit laskevalmis hoides oli ta rohkem huvitatud „püssi laskmisest“ Priimetsa pool, kui linnapea ilusast kõnest. Leitnandi kekslev hobune tegi vahel sellise pöörde, et püstol oli pöördunud alistumist deklareeriva linnapea poole...

Kuna oli selge, et linn saab varsti uue peremehe, asusime ins. LIEVEN'iga protokoll koostama oma tegevuse, eriti relvade jaotamise, kohta. Koostatud protokoll andsime üle linnapeale. Mõne tunni pärast vastu õhtu olid saksa väed linnas ja kodanikud Saksa komandandi käsul desarmeeriti. Seega 22. veebr. 1918. a. on Valgale päevaks, mil kodanikond täiesti seaduslikul alasel asus teadlikult looma omakaitset ja see omakaitse aparaat funktsioneeris täiesti korralikult ühe päeva kestel.

Pärast Maailmasõja vaherahu sõlmimist (11. nov. 1918.) Valga eesti seltskond, eesotsas Herman HELLAT'iga, hakkas koonutama eestlasi, sõjaväelasi, et juba nüüd Eesti Vabariigis asuda omakaitse üksuste loomisele. Koos härra H. HELLAT'iga 15. novembril käisime Saksa tolaeagsete võimude juures, et neilt saada nõusolekut omakaitse loomiseks Valgas, sest vaherahu tingimuste kohaselt pidid sakslased meie maalt lahkuma. Mingit vastutulekut sakslastelt ei olnud. Härra H. HELLAT'i kutsel kogunesid 18. nov. 1918. a. tema kabinetti, praeguses Valga Panga ruumes, mitmed eestlased, ohvitserid ja vabatahtlikud, et asuda omakaitse loomisele. Kuna side Tallinnaga oli puudulik ja juhiseid sealt ei olnud, siis otsustati kohe asuda omakaitse – kaitseliidu – organiseerimisele Valgas. Töö korraldamine pandi staabi-kapten E. AHMAN'i peale. Uuele organiseeritavale kaitseliidu staabile ruumid (endised 12. armee Eesti Sõjav. Täidesaatva Komitee ruumid) andis Valga Eesti Laenu-Hoiu Ühisus. Ka anti sama rahaasutise poolt rahalist laenu. Kuigi laen kirjutati esialgu staabi-kapten AHMAN'i laenuna, kuid ainult selleks, et okupatsiooni võimudega ei tuleks rahaasutisel sekeldusi. Paari

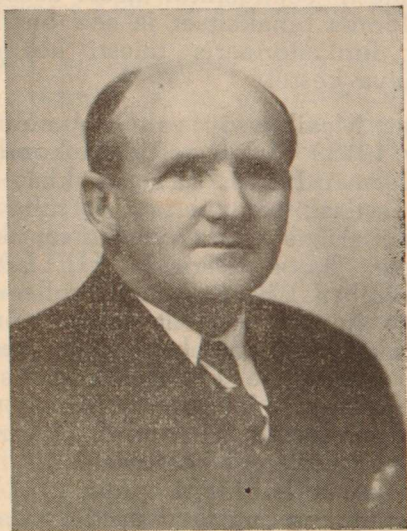
päeva pärast jõudis kohale keskviimudele Valga Kaitseliidu ülemaks määratud kapten A. IRV, kes jatkas alustatud tööd samuti vaid mõned päevad, kuni lipn. K. KORNEL'i Valga Kaitseliidu ülemaks määramiseni,

Kokku võttes pean märkima, et Valga omakaitse organiseerimisele on asutud alates 1917. a. lõpust Valga nende ringkondade algatusel, kes olid koondunud „Säde“ seltsi ja tolleaegse Eesti rahaasutise ümber „Säde“ majas.

Algpäevilt.

K. KORNEL.

Kaitseliidu ülem J. Pitka oli Valga kaitseliidu esimeseks ülemaks määranud kapten Irve. Valgas asuvad ohvitserid tulid kokku koosolekule ja otsustasid järgneda ajutise valitsuse kutsele – astuda vabatahtlikena Eesti väkke. Mind volitati vastavat protokoll Tallinna viima ja ühtlasi teatama J. Pitkale, et kapten Irv ei

ETA direktor K. KORNEL

Esimene Valga komandant ja kaitseliidu ülem.

ole Valka veel jõudnud. J. Pitka määras minu Valga kaitseliidu ülemaks, kuigi ma tema tähelepanu juhtisin sellele, et Valga ohvitseride keskel on minust auastmeis vanemaid mehi.

Määrasin enese abiks loomaarsti A. Moreli ja asjaajajaks n.-allohvitseri Jänese, kes praegu ratsarügemendis teenib ja on tuntud hea ratsutajana. Ulualuse leidmise «Säde» Ühispanga, praeguse Valga

panga juhatuse toas, kusjuures vanahärra J. Vassil meile täie hingega kaasa aitas.

Üldiselt oli suhtumine Valga seltskonna poolt ütlema hea. Kuid raske oli töötada sellepärast, et Saksa okupatsiooniväed kuni viimase võimaluseni hoidsid Valga kui taganemisel tähtsat raudteesõlme oma käes. Nii ei õnnestunud minul kolme-nelja nädala jooksul luua Valgas iseseisvat Eesti väeüksust, küll aga härra Bruno Grossi abiga Sangaste-Laatres ratsasalka kujundada, millest hiljem sai II ratsarügemendi II eskadron.

Valgas tuli järjest rabeleda Saksa soldatite nõukogu esimehe ja Saksa komandandiga. Tööd tundus küllalt olevat, nii et palusin omale õigust jätta paar ohvitseri abilisteks, kuid neid mulle ei antud. Informatsiooni saime Valgas rikkalikult, tänu seltskonna heatahtlikule suhtumisele. Samuti tänu raudteelaste hooletule, tulid Ajutise Valitsuse ja kaitseliidu ülema telegraafilised korraldused korralikult päralt, kuigi telegraafikontoris Saksa sõdurid kontrolli teostasid.

Härra Niggol, kes raudteevalitsuse esindajana minu kontakti pidas, töötas minu mälu järele üsna edukalt, tänu raudteelaste suurele isamaameelsusele.

Nüüd, tuletades meele neid aegu, mil tuli Valgas tegutseda kaitseliidu ülemana Vabariigi esimesil päevil, haarab tänu-tunne kõigi nende rohkete kaasaaitajate vastu. Ilma nendeta ei oleks ma suutnud Valgas midagi ära teha.

Surun kõigi nende aitajate kätt, nii nagu seda tegin nii mõnelgi neist siis, kui pärast enamlaste hirmuvalitsust oma ratsameestega uuesti Valka tuln ja mind teistkordselt määrati Valga linna ja maakonna kaitseliidu ülemaks.

Ja lõpuks: Kosugu ja kasvagu kodulinn Valga – kõigi raskuste kiuste!

Mõtteid K.-L. Maleva 20. aastapäevaks.

Tänavu aasta novembri kuuga möödub 20 aastat, mil pandi alus meie Eesti Kaitseliidule. Valga linna ja maakonna osas langes see tähtpäev 18. nov. 1918. a. Kuigi 20 aastat ei ole iseenesest veel pikk iga ja inimese elus tähendab alles varajast küpsemisajajärku, siiski org-ni juures eeldab 20 aastat küllaldaselt määral tähtsat juubelipäeva. Niisiis on meil eestlastel põhjusi rõõmustamiseks, sest meie suurim ja tähtsaim organisatsioon — Kaitseliit — on oma noorusaastad õnnelikult üleelanud ja väärikalt täismeheliseks saanud. Sageli on meie eestlastele tehtud välismaalaste poolt etteheiteid, et meie pühitseme omi tähtpäevi üleliiga tagasihoidlikkusega ning ei lase paista omi tundepehanguid. See on ka õige. Eestlase kui põhjamaalase meelelaad ei ole mitte nii süttiv ja tuldvõttev, kui seda väliselt näeme lõunamaa rahvaste juures. Meie eesti rahvas ei leegitse küll naljalt, kuid selle asemel, vilgub nende südames igavesti kustumatu tule, mis saadab neid kõikjal — olgu see töös, pidudel või muil sündmustel. Ka nüüd, kus meie omakaitse organisatsioon Kaitseliit on möödasaatnud 20 pikka töö ja tulemusrikast aastat, tunneb iga eestlane südamest rõõmu.

Möödunud 20 aasta jooksul on Eesti Kaitseliit võrsunud tugevaks ja võimsaks, kelle ümber on koondunud kogu paremik naisi ja mehi, vanu ning noori. Kuigi Kaitseliidu, kui vana organisatsiooni arenemistee ei ole kerge olnud, aga siiski selle edu on olnud järjekindel. On ju Kaitseliit loodud otsekohehes mõttes meie iseseisvuse ja rahva vabaduse kaitseks. See võitlustahe — olla vaba rahvas — on alanud meie esivanemate ürgsest minevikust ning kestnud läbi aastasade võõraste võimu all ning ei ole ka tänapäeva eestlase hingest kustunud. Isegi veel enam: meie rahva kultuuri ja hariduse tõusuga on see tung veelgi kasvanud.

Kuna Kaitseliidu juubeli aasta ühtub meie vabariigi Iseseisvuse 20. juubeli aastaga, siis on selle töö lahutamatu osa meie üldisest riigi edukusest ning saavutustest, sellepärast ei ole siinkohal või-

malust peatuda üksikasjaliselt Kaitseliidu saavutuste juures, vaid lausun üldiselt: **tööd on tehtud palju; iga päälük kui ka malevlane on oma kohal olnud ning kõigil aladel on edukalt tegutsenud.** Muidugi mõista ei tohi meie ometi veel käsi rüppe panna ning kättevõidetud loorberite juure peatuma jääda. Ei! Meie siht olgu ikka edasi parematele võiduradadele! Meie kodumaa on vaba, rahvas on õnnelik ja kõigil on leiba, kuid meie ei tohi hetkekski unustada, et see lõpmatuseni kehtaks, kui meie ise ei oleks oma tuleviku pärast valvel.

Meil ei ole küll suuri relvatehaseid ja keemiavabrikuid ja meie rahvakandjõud ei luba teha suuri kulutusi sõjaministriumile, kuid meie tugevus seisab vaimlikes väärtustes ja seesmises jõus, pidevas töös, ühtekuuluvuses, visaduses, vapruses ja isamaaarmastuses, millele tuleb rajada pearõhk meie omakaitse korraldustes. Vabadussõda ei viinud võidukale lõpule mitte eestlaste täidekandmise rohkus ja sõjavaru-
tuse tehniline täius, vaid erakordne võidutahe ning üksmeelne rahva võiduvaim!

Astudes uute aastakümnesse, olgu meie kõikide malevlaste sihiks ja sooviks selle vabadussõjaaegse vaimu viljelemine ja edasikandmine mitte ükski meie maleva ridades, vaid kogu meie eesti rahvas. Ja kui see vabadussõjaaegne vaim ühineb meie rahva teiste vaimlike väärtuste ja seesmiste jõududega, siis ei ohusta meid ükski vaenlane ja Eesti Iseseisvus püsib ning meie rahvas on ja jääb võitmatuks. Selleks minu parimad soovid kaitseliidu 20. a. juubeli puhul Sangaste malevkonnale ja kõigile malevlastele — meestele ja naistele ning eriti noortele. Elagu Vaba Eesti! Kosugu ja kasvaga meie Kaitseliit!

Sangastes, 20. XI 1938. a.

FELIX UIBO

Sangaste Malevk. prog.
päälük.

Lühike ülevaade Maleva tegevusest.

O. PUUSEPP

kapten, Maleva vaneminstruktor.

Organiseerimine ja juhtimine. Juba novembrikuul 1924. a. algatas ja õhutas Valga Kaitseliidu uuestisündi praegune Kaitseliidu ülem kindral Orasmaa, kelle

Maleva juhatus 1938. a.

Vasakult, istuvad: Dr. E. Gross, kol.-ltm. H. Kulbok ja kpt. H. Leitur. Seisavad: van. adv. J. Kokk ja kpt. M. Vahtrik.

energiliselt tegutsemisel, esimese ajutise juhatuses esimehena, oli 1924. a. detsembrikuu lõpuks Valgas koos juba 100 organiseeritud kaitseliitlast. Rööbiti toimus organiseerimine ka maal, kus asutati valdades kohalikud kaitseliidu rühmad.

1925. a. algul nimetati Valga Maa-konna Kaitseliit – Valga Malevaks ja päälikuks määrati kolonelleitnant J. Hiob, kes Maleva juhtimisel asus kuni 16. oktoobrini 1938. a.

Esimesse, 3. mail 1925. a., valitud juhatusse kuulusid dr. E. Gross, A. Evertson ja M. Kivimaa.

Alates 16. oktoobrist 1938. a. juhib Maleva tegevust päälikuna kolonelleitnant H. Kulbok, peale kelle Maleva juhatusse kuuluvad veel Maleva pääliku abi, kapten H. Leitur ja valitud liikmeina dr. E. Gross, Riigivolikogu liige vandeadvokaat J. Kokk ja kapten M. Vahtrik.

Maleva palgalise kaadri moodustavad: vaneminstruktor kapten O. Puusepp, instruktor leitnant E. Leepere, sekretär R. Kivimägi ja arveametnik E. Ujuk.

Maleva staap asub, alates 1. juulist 1934. a. Valgas, Kungla tän. 23, endises koolimajas, mis Malevale ostuteel omandati 1937. aastal.

Õppetegevus.

1. Juhtiva kaadri väljaõpe. Kõigile päälikuile korraldatakse järjekindlalt täienduskursusi ja õppepäevi, vastavalt nende tegutsemise erialadele. Peale selle on rida päälikuid osavõtnud üleriikliselt korraldatud katsetest ja saanud kõrgendusi ohvitseri auastmes ja ülendamisi all-ohvitseri auastmesse.

2. Osavõtt manöövrest. Malev on, erikoosseisude kohaselt, osavõtnud kõigist, Lõuna-Eestis korraldatud, Kaitseliidu suurmanöövrest ja 2. Diviisi manöövrest, koos sõjaväega.

Kaitseliitlased on alati erilise huviga ja suuremal arvul osavõtnud manöövri tegevusest ning isegi vanemate aastakäikude mehed on trülit väljas, aastaaja ja ilmastikule vaatamata.

3. Taktikalised õppused. Kahepoolseid taktikalisi õppusi korraldab Malev järjekindlalt, väiksemate üksuste (kompani, rühm) tegevuse piires ning taktikalise väljaõppe tase on pideval tõusu teel. Viimastel paaril aastal on uudsusena kor-

Maleva staap 1938. a.

Vasakult: Vanem instr. kpt. O. Puusepp VR II/3.
Maleva päälik kol.-ltm. H. Kulbok VR II/3.
Maleva sekretär R. Kivimägi.

Seisavad: NKK. asjaajaja E. Sisask, arveametnik E. Ujuk, ametnik A. Muhk. Puudub instruktor lttn. E. Leepere.

raldama hakatud öiseid õppusi talvel, eritingimustes ja olukordades, ning jagude lahinguväljaõppe- ja patrullivõistlusi.

4. Järjekordseid õppuseid. Kaitseliitlaste üldsõjalise väljaõppe taseme alalhoidmiseks ja arendamiseks korraldatakse igas allüksuses järjekindlalt õppepäevi ja kontrollõppusi.

Punktilaskmist harrastavad praegu veel tiiplaskurid ja võistlusmeeskonnad eeltreeninguna suuremate võistluste vastu. Parima tagajärjena harilikust sõjapüssist punktilaskmises 300 mtr 30 lasuga kol-

Maleva eripäälükud 1938. a.

Vasakult I rida: juriskonsult O. Einer, käskudetäitja plk. R. Uus, vanem instruktor kpt. O. Puusepp, Maleva plk. kol.-lt. H. Kulbok, sanitaarplk. dr. J. Müllerson, propagandaplk. V. Velner, sideplk. L. Reima.

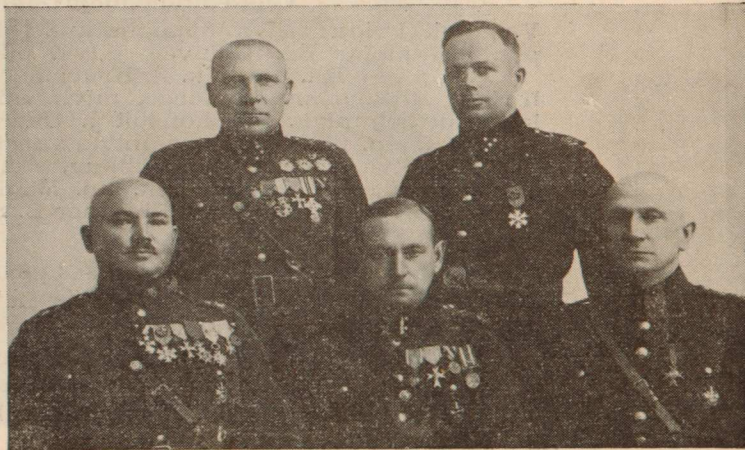
II rida: Käskudetäitja plk. abi H. Sims, spordiplk. abi P. Nõo, purilennusalga päalik Kõivisto, purilennu instr. E. Ujuk, majandusplk. abi E. Kangur, relvsepp N. Silbereisen.

III rida: spordiplk. A. Neuland, gaasikaitseplk. J. Peterson ja orkestriplk. R. Kivimägi.

Õppuste edukamaks korraldamiseks ja läbiviimiseks on senini osaliseks takistuseks olnud vastavate ruumide puudus kohtadel. Kuid ka kitsastes oludes on kaitseliitlased kohusetruult õppustest osavõtnud ning vajalikes aineis- ja praktilises tegevuses kõik seda omanud, mida on suudetud pakkuda ja õpetada. Käesoleval aastal alatud laiaulatuslise aktsiooniga on loota, et lähemal ajal suurem osa Maleva allüksusi saavad maal omad kodud, mis kooskäimisi ja tegutsemist suuresti ergutavad ja edustavad.

5. Laskeala. Peamiseks huviobjektiks kaitseliidu tegevusaladest on olnud ja jääb ikkagi laskeala ja sellest just tegelik laskeharjutuste täitmine ja võistlustest osavõtt, eriti lahingolukorrale vastavais tingimuses. Senine punktilaskmine, mis hädavajalik laskmise algõpetusena, hakkab aegamööda aset andma lahinguilmelisele laskmisele, ning laskuri peamine huvi koondub sellele, kas antud lasu järele „mees kukkus“ (lahingkuju), rohkem kui 9 või 10 silma saavutamisele.

mest asendist püsib käesoleval aastal meistervõistlustel saavutatud 261 silma päalik L. Reima poolt. Maaüksustes on laskeala

Valga linna malevkonna juhatus 1938. a.

Vasakult, istuvad: mlvk. plk. abi major Ed. Kaljuver, mlvk. plk. kpt. M. Vahtrik ja juhatusse sekretär A. Kokkult. Seisavad: juhatusse kassapidaja H. Kruustik ja juh. liige insener H. Levald.

arenemisele osaliselt takistavalt mõjunud vastavate laskeradade puudus, kuid käesoleval aastal on ka sellest ülesaadud, ning igal üksusel oma maaala laskerajaks olemas, suuremalt osalt riigimaadel. Laskmiste läbiviimine sünnib kindla korra järele, vastava ettevalmistuse saanud laskejuhatajate vahetul juhtimisel. Malev on osavõtnud kõigist kaitseliidu laskemeister-võistlustest täisarvuliste gruppidega ning alati rahuldavaid tulemusi saavutanud. Sisemisi laskevõistlusi korraldatakse malevkondade ja eriüksuste vahel, ning allüksustes rühmadevahelisi- ja individuaalvõistlusi.

võistlustagajärgede keskmine 20,3 silma võrra iga üksiku laskuri kohta, võrreldes 1937. a. keskmisega. Vanast laskurite kaadrist püsivad praegu veel kindlasti eesotsas L. Reima, vennad H. ja J. Kruustik'id, J. Mihkelson ja teised, kuna nooremad laskurid suure hoole ja püsivusega asuvad vanameistrite jälgedel

6. Ratsa- ja suurtükiväe alad. Maleva ratsaüksused on komplekteeritud peamiselt sõjaväes vastava ettevalmistuse saanud päälikuist ja malevlasist, mis väljaõppe edukust ja taset suuresti aitab tõsta. Viimasel ajal on väljaõppe erirõhk isikliku ratsasõidu oskuse arendamisel ja taktika-

Valga linna malevkonna päälikute kogu 1938. a.

Vasakult I rida: Mlvk. õppeplk. kpt. J. Koort, raudtee pat. plk. ins. H. Levald, mlvk. plk. abi major Ed. Kaljuver, mlvk. plk. kpt. M. Vahtrik, van. inst. kpt. O. Puusepp, Rk. pat. plk. H. Kruustik, mlvk. majandusplk. V. Looväli.
II rida: Mlvk. sekr. R. Kõrge, mlvk. adjutant K. Rooleid, mlvk. eriüksuste õppeplk. kpt. Normet, mlvk. juriskonsult J. Uemaa, mlvk. orkestri plk. R. Kivimägi, laskur-komp. plk. F. Univer, mlvk. varahoidja J. Laar, mlvk. relvur J. Roose.
III rida: Mlvk. spordiplk. J. Lillipuu, suuskrattur k-do plk. A. Luhaste, pol. rhm. plk. M. Ossul, rdt. pat. I komp. plk. ltn. Mägi, side-k-do plk. P. Saar, mlvk. sanitarplk. Dr. O. Opman, mlvk. insener L. Sepp ja rdt. pat. pol. rhm. plk. Soond.

Suuremaid välisvõistlusi laskmises peab Malev iga aasta Võru Malevaga ja Läti Kaitseliidu Volmari Polguga.

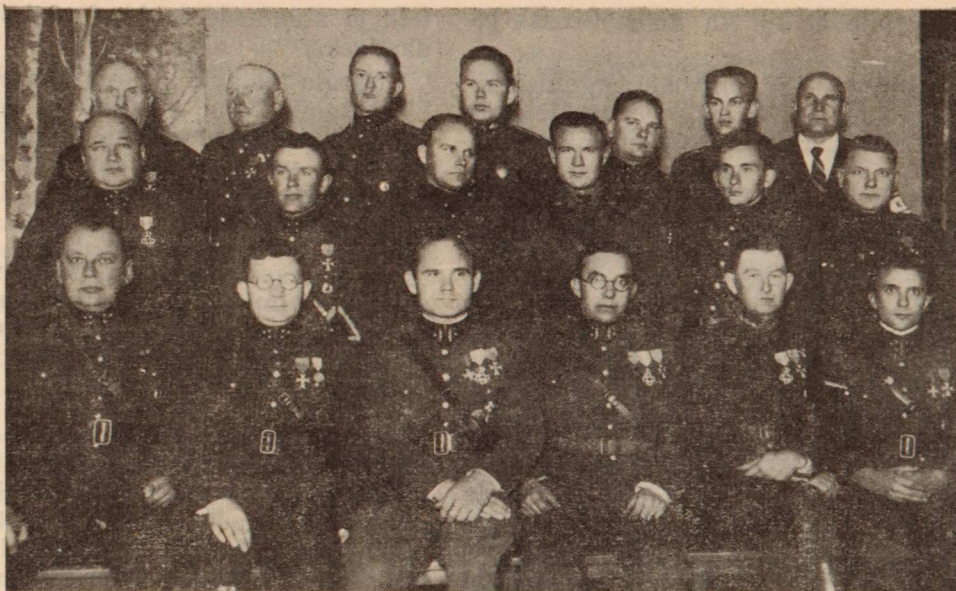
2. Diviisi ülema rändauhinna Lõuna-Eesti malevatele on rännaklaskevõistlustel kaks aastat (1937. ja 1938. a.) järjest võitnud Helme malevkond.

Maleva paremad laskurid on erigrupina igal aastal püsivas ja järjekindlas treeningus laskmises nii täis- kui ka väikekaliibri-püssist, missugune töö ka lasketulemusi tunduvalt mõjutanud. Nii tõusis 1938. a.

lise väljaõppe teostamisel. Maleva- ja allüksuste poolt korraldatud ratsavõistlustel on ratsamehed näidanud küllaldasi oskusi kõigi võistlusalade läbiviimisel.

Suurtükiväe patareid teostavad oma erialalist väljaõpet vilunud päälikute-eriteadlaste juhtimisel nii sise- kui ka väliolukorras.

Ratsa- ja suurtükiväe osad võtavad järjekindlalt osa suurematest manöövritest ja kohapealsetest taktikalistest õppustest, kus õpitakse tegutsemist lahingolukorras,

Helme malevkontra päälükute kogu 1938. a.

Vasakult I rida: Mlvk. majanduspäälük Bernhard Säga, mlvk. sekretär Artur Mandri, mlvk. päälüku abi Reinhold Tsrnask, mlvk. päälük Karl Tuviike, mlvk. adjutant Eduard Vister, Tõrva kompani päälük Peedu Siilak.

II rida: Mlvk. propaganda päälük Andres Eichenbaum, Löve-Leebiku ü/r. päälük Juhan Jlisson, mlvk. sidekomando päälük Artur Treimann, mlvk. spordi päälük Herbert Nugis, Taagepera ü/r. päälük Karl Meos, mlvk. relvurpäälük Johan Kuus.

III rida: Mlvk. juhatuselüige Daniel Ziukmann, Pikasilla ü/r. päälük Märt Hiio, Jõgeveste ü/r. päälük Elmar Sokk, Hummuli komp. päälüku abi Johannes Läte, malevk. sanitaarpäälük Dr. Artur Tammarm, Holdre ü/r. päälük Hans Järv, mlvk. gaasikomando päälük Martin Kand.

Puuduvad: Helme-Patküla kompani päälük Joh. Sumberg, Hummuli komp. päälük Jaan Helandi, Koorküla ü/r. päälük Jaan Mikk, malevk. juriskonsult Leonhard Kahro, malevkontra vaimulik Johannes Uustal.

Sangaste malevkontra päälükute kogu 1938. a.

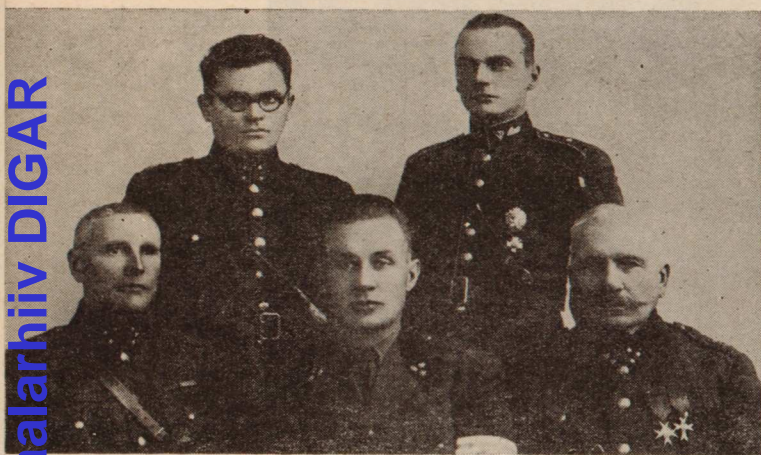
Vasakult I rida: sanitaarplk. Dr. R. Käbin, majandusplk. H. Vares, malevk. plk. n.-ltn. J. Vaher, mlvk. plk. abi B. Gross, õppepäälük lipn. Th. Lee.

II rida: Puka kmp. plk. M. Trees, Sangaste kmp. plk. lipn. A. Kärson, mlvk. sekretär J. Vaher, Kuigatsi komp. plk. n.-ltn. A. Sadrak, Paju komp. plk. J. Lillmaa, malevkontra spordipäälük J. Vernik.

III rida: Jigaste ü/r plk. O. Saul, Keeni komp. plk. K. Vaher, Tagula ü/r. plk. J. Ilves.

nii oma erialadel kui ka koostöö osas jalgaväega.

7. Sideala. Sideüksuste organiseerimise ja väljaõppe teostamisega on Malevas jõutud täiesti rahuldavate tulemusteni.

Hargla malevkonna juhatus.

istuvad vasakult: ametita liige Laanemetsa komp. plk. A. Altin, malevk. plk. lpn. E. Arpo, malevk. plk. abi Kaagjärve komp. plk. E. Tuvikene. Seisavad: malevk. sekretär S. Ast ja mlvk. õppeplk. lipnik L. Susi.

1938. a. Kaitseliidu sidevõistlustel tuli üleriigi I kohale Valga malevkonna Sidek-dotöökond, päalik M. Pukk'i juhtimisel.

Tegevuse korraldamisel ja läbiviimisel annab veel tunda sidevahendite puudus, kuid ka selles osas on sideala juhid juba

Suurtükiväe divisjoni päalikud 1938. a.

Vasakult I rida: patarei nr. 1 plk. n.-ltn. V. Uibopuu, divisjoni plk. kpt. P. Tenno, majandusplk. A. Kõomägi. II rida: propagandaplk. J. Kokk, adjutant n.-ltn. K. Aid, sideplk. O. Hännilane ja sekretär H. Laanemäe. Puuduvad patarei nr. 2. plk. lipn. K. Perandi ja juriskonsult E. Märtsen.

teid ja abinõusid leidnud olukorra parandamiseks.

Hargla malevkond, oma energilise päaliku lipnik Arpo eestvõttel, on lühikese aja jooksul suutnud oma sidek-dole täiesti uue side varustuse soetada ja teistes malevkondades on selleks ka juba samme astunud.

8. Gaasikaitse alal teotsevad vasta-va ettevalmistuse saanud meeskonnad eriteadlaste-päalikutega eesotsas ning selle ala viimistlemisele ja valmisolekule pühendatakse erilist tähelepanu.

9. Kehaline kasvatus. Spordialadest on Malevas harrastamisel peamiselt raskejõustik, suusatamine ja sõjalise iseloomuga alad. Eriti hoos on raskejõustiku arendamine, kus palju noori lootustandvaid sportlasi juuretunud. Tõstjatest on esikohal vanameister Mürk, kes korduvalt Eesti rahvusvärve kaitsnud rahvusvahelistel võistlustel ja noortest Lavin ja Siirak, kes ka maavõistlustel esinenud.

Raskejõustiku kantsideks on Valga linn ja Puka alev, kus sportlased järjekindlalt treeningus püsivad. Puka noor maadleja Künnapuu tuli üleriiklikel kaitseliidu võistlustel käesoleval aastal omas kaalus esimesele kohale, seljatades kõik oma vastased. Viimasel ajal on raskejõustiku harrastamine suuresti hoogu võtnud ka Tõrva linnas, Hummulis ja Restus, kus senini takistuseks oli ruumide ja spordivahendite puudumine. Raskejõustiku vilunud juhtidena tegutsevad Maleva spordipäalik, endine mitmekordne maailmameister A. Neuland, tema abi spordiinstruktor P. Nõo, tõstemeister Mürk ja teised.

Suusasport on tõusuteel, mida eriti soodustanud viimasel ajal uute suuskurüksuste juureloomine. Muretsetakse suurel arvul suuski, korraldatakse võistlusi ja suusamatke.

Maleva sõjalise iseloomuga võistlustest võttis käesoleval aastal osa kaugelt ülesaja kaitseliitlase, mis näitab erilist huvi selle ala vastu. Peamiselt harrastatavad alad on sõjaline kolmevõistlus, laskuriteja ratturite rännakvõistlused koos laskmistega.

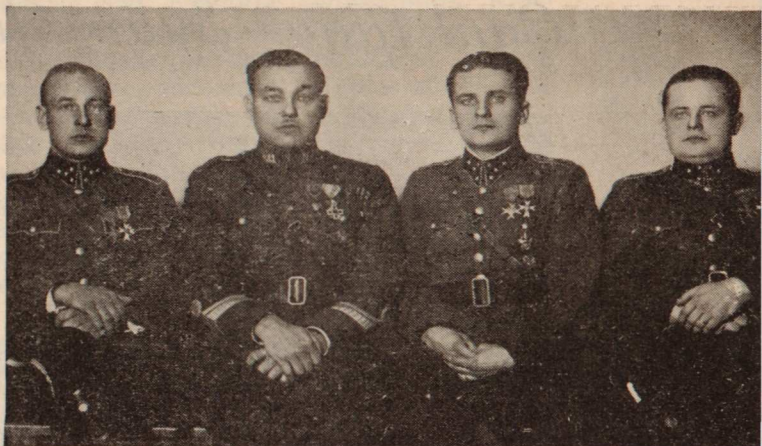
Kergejõustikus ja mängudes on peetud sisemisi- ja ka välisvõistlusi teiste malevate ja organisatsioonidega.

Kõigis tegevustes ja oma sisemises organiseerimise töös taotleb Malev kindlaid eesmärke, kooskõlastades neid Kaitseliidu

üldeesmärkide ja tegevuskavadega. Seltskonnaga ja teiste organisatsioonidega hoitakse ja süvendatakse sõbralikke suhteid ja koostööd ning omavaheline läbisaamine on kõigiti häa.

Sõjaväe osade ja juhtidega on Maleval tihe kontakt sõjalise ala koostöö ja organiseerimise aladel. Seltskond, omavalitsuse asutused ja eraettevõtted on alati soojalt ja tunnustavalt suhtunud Maleva olemasolusse ja kõigisse ettevõtteisse, toetades neid ka materiaalselt võimaluste piires.

Uude olemasolu- ja tegevusajastusse astudes jätkab Malev senist edurikast tööd veelgi intensiivsemalt, omades edu tagatiseks kindlat sisemist sidet, täielikku üksmeelt ja raugematut töötahet oma suure pere liikmeskonnas.

Maleva ratsadivisjoni päälikud.

Vasakult: Sangaste ü/eskadroni päalik F. Fuchs, divisjoni plk. major A. Siller, divisjoni plk. abi H. Maasik, Valga-Hargla ü/eskadroni plk. F. Maasik
Puudub Helme ü/ratsarühma päalik H. Salev.

Hargla malevkonna allüksuste päälikud ja eripäälikud.

Istuvad vasakult: relvurpäalik K. Kuusik, Laanemetsa komp. plk. A. Altin, sanitarplk. Dr. G. Anderson, malevk. plk. lpn. E. Arpo, malevk. plk. abi Kaagjärve komp. plk.

E. Tuvikene, õppepäalik lpn. L. Susi, Karula komp. plk. lpn. E. Sõna.

Seisavad I rida: Gaasikaitse plk. K. Kõgel, orkestri k-do plk. A. Puusta, malevkonna sekretär J. Ast, adjutant A. Peet, veterinaarplk. A. Haak, orkestri päalik A. Kripsaar.

II rida: sidepäalik A. Sepp, juriskonsult P. Lepik, majandusplk. V. Suigussaar, propaganda plk. A. Viilup, Taheva ü/r. plk. A. Varik ja malevk. tehnik J. Kreek.

Puudub majandusplk. A. Arras.

Õnnistagu Suur Jumal meie tööd ka tulevikus!

ELLINOR AAREMÄE,
NKK. Valga Ringkonna esinaine.

Kes 20 aastat on viibinud eemal meie Eestist, see ei tunne enam ära meie kodumaad. Nii muutunud on meie väike kodu-
maa nii väliselt kui ka sisemiselt.

Rahvas ja ta juhid on kandnud omas hinges seda jumalikku sädet, mis õhutab meid kõiki suurele armastustööle, mis viib edasi nii jõudsalt meie riigi- ja rahvaelu.

On tehtud 20 aastat ennastsalgavat tööd ka Valga Malevas: nii mehed, naised kui noored on olnud senini kõigest jõust ja väest abiks oma riigi kaitsetööle.

Maleva 20. aastapäeval ühinegem kõik ühisesse palvesse: Õnnistagu Suur Jumal ka meie tööd tulevikus.

ELLINOR AAREMÄE

Ringkonna esinaine.

Valgas, 20. XI. 38.

Ülevaade Naiskodukaitse Valga Ringkonna tööst.

Alul tekkisid kaitseliidu üksuste kõrval Naiskodukaitse rühmad Helme-Tõrva, Valga, Laatre, Kuigatsi, milliste sihiks oli kaitseliidu tootlustamine, abistamine ja raha hankimine. 1927. a. ajutiste põhimääruste ilmumisel Naiskodukaitse ühingud nimetati ümber jaoskondadeks ja koondati ringkonda, mis koos teiste ringkondadega moodustavad üldise organisatsiooni — Naiskodukaitse.

Naiskodukaitse Valga ringkonna esimene koosolek peeti ära 8. dets. 1927. a., mil moodustati 5-e liikmeline ringkonna juhatus: esinaine pr. A. Ruus, liikmed prd. V. Hansson, I. Gross, S. Viks-Meltsas ja prl. K. Pintman. 1930. a. — 1932. a.-ni juhib ringkonna tööd pr. I. Fiskar, selle järele lühikest aega pr. Jakunovits ja 1932. a. päälle seisab ringkonna eesotsas pr. E. Aaremäe, kelle juhtimisel ringkond on järjest teinud edusamme. Praegu kuuluvad ringkonna juhatusse veel prd.

A. Uus, J. Gross, E. Uemaa ja prl. H. Merit. Ringkonna otsemaks ülesandeks on olnud jaoskondade ellukutsumine, jaoskondade töö ühtlustamine, esinaste päevade ja ringkonnakogu kaudu kontakti pidamine jaoskondadega, jaoskondade töö järelevalve ja sihikindel tegevusvõimaluste loomine. Et ringkonna asjaajamine on muutunud järjest suuremaks, palgati 1938. a. ametisse asjaajajaks prl. E. Sisask, kelle ülesandeks on veel selgitustvajavate küsimuste lahendamine ja asjaajamise kontrollimine jaoskondades.

Kui pilku tagasi heita ringkonna kui ka jaoskondade tegevusse, siis peab mainima, et inimesed on hää innuga ja armastusega olnud töö juures. See on olnud nii Naiskodukaitse algpäevil ja kestab praegu edasi. Kui alul tuli töötada kobamisi ilma kindlate juhtnöörideta, siis nüüd tehakse tööd kindla kava järele. Kui algaastail ei osatud hinnata naiste tööd

meeste s. t. kaitseliidu kõrval, siis nüüd on aru saadud, et see on tarvilik, sest naised suudavad täita ja korraldada neid alasid, kuhu ei küüni mees.

On kujunenud välja osakonnad — sanitaar-, toitlustus-, majandus-, spordi-, propaganda-, jne. alal. Nende osakondade tööd üksikult vaadeldes, saame kujuka pildi kogu Naiskodukaitse Valga ringkonna tööst.

Ülalnimetatud osakondadest senini on olnud kõige elujõulisemad sanitaar-, toitlustus ja majandusosakonnad.

möödunud suvel Vabadusristi vendade päevast 850 osavõtja toitlustamine Naiskodukaitse poolt. Siis ei ole ühtegi kaitseliidu laskevõistlust, taktikalist õppust, manöövrit, suuremaid pidulike sündmuste pühitsemisi, vastuvõtte möödunud, kus ei oleks tegevuses olnud Naiskodukaitse toitlustusosakonna juhte ja liikmeid. Eriti on tulnud just Valga jaoskonnal sellega tegeleda. Kuid kõigist neist on üle saadud eeskujulikult, ja seepärast võib öelda, et seega on naised täitnud teise suure ala

NKK. Valga Ringkonna juhatus.

Istuvad vasakult: Ringk. esinaine abi I. Gross, ringk. esinaine E. Aaremäe, Ringk. laekur A. Uus.

Seisavad: Ringk. sekretär E. Uemaa ja juh. liige H. Merit.

Sanitaarosakonnas on 3 arsti ja 160 samariitlast. Nende õlul on lasunud sanitaarabiandmine laskeharjutustel taktikalistel õppustel, laagrites, manöövritel ja noorte laagreis. Väljaspool kaitseliitu üldistel kogunemistel. Sanitaarpersonaal on tööl olnud 192 korda 459 inimesega. Senini on peetud 25 sanitaarkursust ja hulk sellisulisi loenguid. Viimaseist on võimaldatud osavõtt kohalikele elanikele, eriti maal, et sellega teadmisi levitada esimesest abist rahva sekka. Viimasel ajal on propageerima hakatud esmaabi kasti levikut, mis on hinnalt odav ja kättesaadav igaühele ja mis on ka kõigiti otstarbekohaselt sisustatud tarviliste esmaabi rohtudega. Ringkonnal on muretsenud sanitaarvarustust Kr. 1063.83 väärtuses, kui selle juure arvata veel jaoskondade sanitaarvarustus, siis see väärtus võib tõusta kahekordseks. Ringkonna sanitaararstiks on prl. dr. Lepp ja sanitaarosakonna vanemaks pr. I. Tuvi.

Järgmisena võib nimetada toitlustusosakondi. Valga ringkonna toitlustusosakonna oskusest andis kujuka näite

meeste kõrval. On toitlustatud üldse 402 korda. Toitlustamiskursuste täiendamiseks on ringkonna poolt korraldatud massitoitlustamiskursusi ja jaoskondades majapidamiskursusi. Ringkonnas on 30 massitoitlustamiskursuste lõpetajat. Ringkonna toitlustusosakonna vanemaks on pr. Ch. Adamson.

Kolmandaks on majandusosakonnad. Nende päämiseks ülesandeiks on olnud sissetulekute hankimine, korraldades pidusid, loteriisid, perekonnaõhtuid jne. Rahaline läbikäik on olnud Kr. 41580.68. Kaitseliidule on antud summe peaaesjalikult toitlustamisel ja nende poolt muude ürituste kaasa aitamiseks. Ringkonnal on praegu varandusi ja raha miljon senti väärtuses.

Spordiosakondades on võimlemiste ja rahvatantsude alal teadmiste täiendamiseks korraldatud vastavaid kursusi. On hakatud erilist rõhku panema ka spordiosakonna väljaarendamisele, selleks on määratud ringkonna juure kehakasvatuse

vanemaks pr. E. Viires ja abideks pr. H. Kuulberg ja pr. H. Sepp.

Propagandaosakonnad on korraldanud kontsert-koosolekuid ja aktusi isamaaliste tunnete süvendamiseks ning teisi vastavaid üritusi. Ei saa aga mainimata jätta 19. veebr. 1933. a. ringkonna poolt 5. a. tegevuse tähistamiseks korraldatud pidulikku kõnekoosolekut „Sädes“, kus Naiskodukaitse juhtivad jõud pr. Raamot ja pr. Saral esinesid selgitavate kõnedega avalikkusele Naiskodukaitse tööst ja ülesannetest. Ka 1934. a. suvel peetud suvepäevad Helme kantsis, mis kõigiti

varustusosakond, mille üheks ilusamaks ülesandeks on rahvusriiete propageerimine. Ringkonna varustusosakonna vanemaks on pr. L. Leitur.

Väljaspool Kaitseliitu on kaasa aidatud teiste organisatsioonidele. Nendest tähtsamale: Allveelaevastikule. Ka on paljud jaoskonnad hoolitsenud vanade, vaeslaste, ja vaesemate perekondade eest, jagades neile toetusi, korraldades jõulupuid annetustega ja ka rahaliselt toetanud.

Üheks suurimaks ülesandeks on Naiskodukaitse olnud noorte organiseerimine. Et see töö on vilja kandnud, seda tõendab

NKK. Valga Ringkonna jaoskondade esinaised.

õnnestusid nii osavõtult kui ka korralduslilt on Valga Ringkonna eluavalduis olnud ühed ilusamad, elamusrikkad ning palju kogemusi ja teadmisi andvad osavõtjale liikmetele kui ka juhtidele. Siis möödunud aastal korraldati Vabariigi aastapäeva eelõhtuid noortele, kus mälestati langesid, austati invaliide ja neid kes aitasid iseseisvuse võita, et seega säilitada noortes mineviku õiglast hindamist.

Liikmete enesearendamiseks on korraldatud kõiksuguseid loenguid, käsitöö- ja toiduvalmistamise kursusi ja liikmete õhtuid. Mitmel jaoskonnal on oma laulukoor. Kodumaa tundma õppimiseks on korraldatud õppereise.

Möödunud aastal loodi Ringkonna juure

kodutütarte pere suur arv. On abistatud viimaseid nõuga ja ka kus tarvis ulatatud toetav käsi. Naiskodukaitse on võtnud selle töö südame asjaks, et kasvatada endale väarikaid järeltulijaid.

See oleks enamvähem linnulennul ülevaade Naiskodukaitse Valga Ringkonna tööst 13-ne aasta kestel. Kui alul olid üksikud rühmad väiksearvuliste liikmetega, siis nüüd on Valga Ringkonnas 23 jaoskonda 903 liikmega, kes kõik on armastusega oma ülesannete juures, et aidata kaasa oma väikse kodumaa hüvanguks, igaüks nii palju, kui talle jääb aega oma otsekoheste ülesannete kõrval.

E. UEMAA
Ringk. sekretär.

Julgelt ja kindlalt edasi alustatud suunas.

Valga Kaitseliidu Malev võib 27. novembril s. a. rõõmuga tagasi vaadata oma 20 aastasele tegevusele. Selle aja kestes on tehtud Malevas tunnustusväärset tööd riigikorra ja kodanike julgeoleku kaitsmisel ning isamaaliste ja rahvuslike tunnete süvendamisel. Selle kõige eest olgu Maleva tervitatud juubelipäeva puhul tema juurde kuuluva Noorte Kotkaste Maleva poolt, kes noorte organiseerimise abista-

Noortekotkaste Maleva ridadesse kuulub praegu sellest 860 noort 66 vanema juhiga, päälle selle Sõprade Selts üle 200 liikmega, kes on noorte Malevale olnud suureks moraalseks ja aineliseks toeks.

Kui tuletada meelde mitte väga kauget minevikku, siis peame kahetsusega tunnustama, et meil oma noorsoo kasvatamises puudus ühtluse põhimõte ja kõiki noori hõlmav organisatsioon. Eesti noorte

Noortekotkaste Valga Maleva staap.

Vasakult, I rida: A. Tammik — vaimulik, Al-der Raudsepp — kasvatusnõunik, major K. Saar — mlv. vanema abi, V. Velner — mlv. vanem, Fr. Klement — mlv. vanema abi, J. Uuemaa — mlv. päalik, kpt. J. Koort — sõj. kasv. nõunik.
II rida: P. Toime — mlv. signalist, V. Laar — mlv. plk. abi, O. Kajari — propaganda päalik, P. Nõo — kehalise kasv. nõunik, L. Alliste — mlv. instr., K. Soo — mlv. lippur

miseks ja tegevuse arendamiseks on alati oma isalikkude abistavat ja toetavat kätt pakkunud. See kõik on omalt poolt aidanud tagada seda suurt edu, mille osaliseks noorte organiseerimine on saanud seltskonna soojal kaasabil Kaitseliidu juurde.

Kaitseliidu ülesanneteks põhikirja järgi on muuhulgas noortes vabaduse, koduarmastuse ja kaitsetahte sisendamine ning noorte väljakujundamine vaimselt ja kehaliselt tublideks ja kasulikeks Eesti Vabariigi kodanikeks. Sel alusel on Kaitseliit, alates 1928. a., vastavalt sugupooltele, organiseerinud Noored Kotkad ja Kodutütred. See organiseerimine on andnud üle riigi ka häid ja tunnustusväärseid tulemusi. Noortekotkaste organisatsioon on selletõttu kujunenud tänini organisatsiooniks, mille liikmeskonda kuulub 17.052 noortekotkast 1582 vanema juhiga. Valga

elu mürgitasid tihti meie rahvale ja riigile võõrad vaated ja eeskujud. Skautlik organisatsioon, mis tegutses kuni 1928. aastani ilma Noortekotkaste organisatsiooni võistlusega noorte organiseerimise ja kasvatamise alal tulevasteks riigikodanikeks, ei suutnud haarata kuigi palju noori; küll on aga Noortekotkaste organisatsioon kümne aasta tegevuse kestel suutnud enese ridadesse haarata mitmekordselt rohkemal määral noori, millest tuleb järeldada, et Noortekotkaste (resp. Kodutütred) organisatsioon on meie oludes osutunud otstarbekamaks noorte organiseerivaks ja kasvatavaks organisatsiooniks.

Selle kõige pärast jääks soovida, et need elulised ja rakendamisel ära proovitud rohkem sobivamad noorte organiseerimise põhimõtted teostamist leiaksid ka tulevikus kui kord lõpulikult teoks

peaks saama Eesti noorte kasvatamine ühe organisatsiooni kanda, et sel teel veel palju suurema eduga ja tulemustega kasvatada isamaa poegi ja tütreid, kes Eestit kannaks kindlalt ja vankumatult tulevikku.

Peame meelespidama, et ajaratas vee- reb igavikku ja haarab enesega kaasa meie vanema põlve, kes kätte võitnud riikliku iseolemise ja vabaduse. Järele jääb peale kasvav noorus, kelledele mineviku suursündmused ja eelkäijate kanglasteod on tundmatud. Puuduvad isiklikud läbielamused. Kuid teame, et riikide ja rahvaste iseolemine on siis kindlustatud kui talle vanem põlv suudab anda enesest tuliselt rahvuslikult hingestatud ja riiklikult mõtleva terve ja tugeva noorsoo ning nendes edasi annab mineviku suursündmuste

tähenduste õige arusaamise ja neid sündmusi kandnud sangarite vaimu, samuti seada oma suhteid teiste rahvastega enesekaitse aluste kohaselt.

Selles suunas on Kaitseliit sõna tõsiselt mõttes teinud tõhusa töö. Selle kõige pärast soojem tervitus Valga Kaitseliidu Malevale tema 20-daks juubelipäevaks. Jatkugu Maleval jõudu ja tahet ka järgnevatel aastatel sama edu ja innuga edasi töötada noorte organiseerimise abistamiseks kodumaa paremaks hüvanguks tuleviku teeradadel!

J. UUEMAA

Noorte Kotkaste
Valga Maleva päalik.

Kodutütarde Valga Ringkond.

Kodutütarde Valga Ringkonna esimesed rühmad asutati 1932. a. Tõrva-Helme jsk. Esimese ringkonnavanemana töötas Lucie Neggo, 1933—34. a., 1934—35. a. Hilda Kasak. 1935—36. a. Ilse Viskar ja 1936. a. aprillikuust alates Adele Rõõmus-Kangro.

jaanuaris Valga jaoskond (7 rühma). Esimeseks jaoskonnavanemaks oli ringkonnavanem A. Kangro (juhtide puudusel). 1937. a. sügisest A. Uus ja 1938. a. kevadest alates E. Uemaa. Teised rühmad alluvad otseselt Ringkonnale.

Kodut. Valga Ringkonna juhatus.

Istuvad vasakult: juhatuselise M. Tuul, E. Uemaa, Ringkonna vanem A. Rõõmus, M. Nõks, A. Läti.
Seisavad: L. Kõiv, L. Leitur, Ringkonnavanema abi E. Lepp ja instruktor V. Kond.

Ringkonna töö hõlbustamiseks asutati suuremaisesse keskusisse jaoskonnad. A. 1935. Tõrva-Helme jaoskond (10 rühma). Esimeseks jaoskonnavanemaks oli L. Zirnask, siis S. Zastrov ja praegu M. Näks. 1936. a.

Kodut. Valga Ringkonna tegevus on näidanud arvuliselt ja sisuliselt pidevat tõusu. On korraldatud õppepäevi rühmade vanematele ja kodutütardele, kus selgitati

tegelikku tööd rühmas, asjaajamise korda, koonduste sisu jne.

Praegu on käimas juhtidekool Valgas, millest osa võtab ligi 60 kodutütart. Peale jõulude peetakse sama kool Tõrva-Helme jaoskonnas. Selline suur osavõtt juhtide koolist ja pidev kodutütarde arvuline tõus näitab laste huvi asja vastu, samuti ka lastevanemate hinnangut ja arusaamist kodutütarde töö tähtsusest.

Peale selle töötavad Ringkonnas rahvatantsude esindustrupp (keskkooli kodut.), võimlemis- ja tantsutrupp, rahvatantsude trupp (algkoolide kodut.) ja maalikunsti harrastajate rühm. Rahvatantsudetrupile on muretsetud rahvarõivad. Raha muretsemiseks on korraldatud Ringkonnas pidusid ja loteriisid. Eriti on meile aineliselt kaasa aidanud NK. ja kodut. Sõprade Selts, samuti ka seltskond, kelle häatahtlikust

Kodut. Valga jaoskonna keelpillide orkester. Taga paremal orkestri juht hr. N. Kõiv

Suuremad ettevõtted Ringkonnas: 1936.a. Nk. ja Kodut. kevadpäevad ja näitus Valgas. Peol lavastati S. Pruudeni „Isamaa auks“. 1937. a. peeti Ringkonna esimene laager Koikkülas. 1938. a. asutati Valka kdtr. keelpillide orkester ja Tõrva kdtr. keelpillide ja okariinide orkestrid. Samal a. peeti laager Soorus, samuti kevadpäevad koos näituse ja spordivõistlustega. Mõlemal puhul sai näitus erilise hinnangu osaliseks, kuna KL ülem kindral J. Orasmaa annetas parimale näitusel esinevale rühmale Kr. 50.—

On peetud spordivõistlusi, Pärnu, Tartu ja Tallinna kodutütardega, korraldatud Ringkonna lipukavandite võistlus jne.

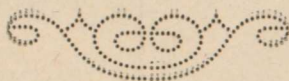
suhtumisest ja abist kodutütreile ei saa siinkohal vaikides mööduda.

Osa on võetud ka kõigist üldseltskondlikest ettevõtteist, pidude ja aktuste korraldamistel.

Kogu töö kestel on elatud heas läbisaamises ja sõbralikkuses noorte kotkaste, korraldades ühiseid pidulikke koonduisi jne.

Kodut. Valga Ringkond püüab teha kõik, mis võimalik, et kasvatada meie noortest tütarlastest teadlikke kodanikke ja häid perenaisi, kes loovad karske, puhta kodu, eesti kodu, ja on ise selle kodu hingeks ja päikesepaisteks.

ADELE RÕÕMUS-KANGRO
Ringkonnavanem,

*Mehed olgu nii kui müüri,
seisku nii kui raudaseina.*

Edu, õnne, jõudu.

Helme vallavalitsus.

Jõgeveste vallavalitsus.

Karula vallavalitsus.

Keeni vallavalitsus.

Kuigatsi vallavalitsus.

Laatre vallavalitsus.

Patküla vallavalitsus.

Sangaste vallavalitsus.

Sooru vallavalitsus.

Taagepera vallavalitsus.

Südamlik tervitus aastapäeval kaasvõitlejaile.

* Üksteise kõrval rühkides, üksteist virgutades ja toetades jätkame senist tööd uue jõu, hoo ja püüdega.

Kaitseliidu Kaagjärve kompani.
Naiskodukaitse Kaagjärve jaos-
kond ja Kodutütarde Kaagjärve
rühm.

Naiskodukaitse Karula
jaoskond.

Laanemetsa kompani juhatus,
päälik ja kompani pere.

Naiskodukaitse Laanemetsa jaos-
konna juhatus, esinaine ja
jaoskonna pere.

*Maleva päälükule, juhtkonnale
ja kogu perele
parimad tervitused ja õnnesoovid.*

Nimede Eestistamise Liidu
Kaagjärve osakond.

Kaagjärve vabrik

Kaagjärve Põllumajandus Ühing
„TEGUR“

Kaagjärve valla Vabatahtlik Tuie-
tõrje Ühing ja Kaagjärve valla
Ühistegelik Kindlustuskassa.

Kuigatsi Piimaühisus.

Laanemetsa–Koikküla Piimaühing.

Ernst Blumberg
äriomanik

Koikkülas

Ed. Tuvikene
äriomanik

Koikkülas

VALGA ÜHISPANK

VALGA, KESK TN. 15/17. TELEFON NR. 1-30

Võtab raha hoiule ajakohase protsendiga.

Annab laene.

Saadab raha ja toimetab kõiki pangatalitusi.

Ühistegelik Kindlustusselts

„EESTI“

Valga peaesindaja

Valgas, Kesk tn. 15/17.

Telefon nr. 44.

Alati värsked

Pirukad
Verekoogid
Kapsarullid
Kotletid

ÜHING „EESTI LIHAEKSPORT“

LIHATSENTRAAL Nr. 54

VALGA, VABADUSE 32

Suures valikus leiате

hooaja uudisriideid

ja valmisrõivaid viimase
moe järele

alati

Eesti riide- ja valmisriiete ärist

Vennad Abel

Kesk tän. 15/17

Valgas

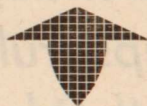
Telef. 197

Põllumeesteühisus „KOIT“

Kesk tn. 24

VALGAS

Telef. 54

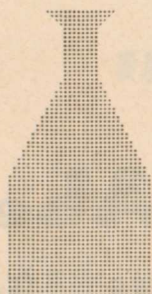

Harukaupl.: Sangastes, telef. Lauküla 13
Laatres, telef. Sangaste 3-c
Harglas, telef. Taheva 5-e

ÕLLETEHASTE

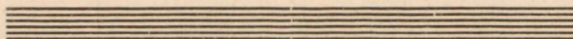
A LE COQ JA SAKU

ühine Valga ladu ja
Valga karastusjookide tööstus

Valga, Kesk tn. 7/9

Telef. 84

AKTSIASELTS VALGA PANK

Valgas, Vabaduse tän. nr. 6, telefon nr. 36. Asutatud 1905. a.

Põhikapital Kr. 100.000.—
Tagavarakapitalid „ 86.300.—

Pank võtab raha hoiule jooksvale-,
hoiukassa- ja tähtajalisele arvele.

Pank diskonteerib veksleid, annab
laene ja garantiisid.

Pank toimetab sissenõudmisi inkasso
dokumentide järgi ja saadab raha
igasse kodumaa linna.

Panga juures

Ühistegelik Kindlustusselts „EEKS-MAJA”
peaagentuur.

Ühistegelik Kindlustusselts „EEKS-MAJA”
on vanem ja suurem kindlustusselts, asutatud 1866. aastal
ning toimetab

tule, elu, looma, klaasi j. t. kindlustusi.

Valga Laenu- ja Hoiu-Ühispank

Valgas,
Asut. 1879.

Kesk tän. 15/17.

Telefon nr. 1-27

TUJU LOOVAD

VÄÄRTTOOTED:

paberossid

**Viking
Ahto**

sigaretid

**Turist
Idamaa kuld**

Tehniliselt täielikke

trükitöid

Maitsekaid ja tugevaid

köitetöid

valmistab

Fa O. LEPIK, Valgas

Trükikoda ja köitekoda
Vabaduse tän. 5 Telef. 64

Soodsaim ostukoht —

Valga

Raudteelaste Tarvitajateühing

MÜÜB

kõiksugu toiduaineid, riide, pudu ja
moe kaupe, maiustusi, majatarbeid,
ehitusmaterjale, määrde- ja teisi õlisi.

KAUPLUSED VALGAS:

Vabaduse tn. 14,
Vaksali puiesteel,
Võru tn. 42,
Kuperjanovi tn. 44.

Sangaste Tsirgulinna.

Oma leivatööstus Valgas, Vabaduse t. 15

Kõige parem

kingituste ostukoht
VALGAS on

Paul Saretok'i kauplus

Kesk tn. 15.

Rikkalik valik

Odavad hinnad

Pagari- ja kondiitriäri

Joh. Hommik

Valga, Vabaduse tn. 36.

J. A. Põder & Poeg

asut. 1881.

Konstantin Purask

Kullasepp

Valga, Kesk tn. 14.

Valga, Kesk tän. nr. 14

Telefon nr. 58.

V-nd GROSS

Koloniaal-, jahu- ja vilja-
kaubad

Vabaduse 28, telef. 24

A. Kõomägi

Valgas, Kesk tn. 22.

V. TRAUSS

Kaub. teh. kontor
Kesk 11. Telef. 163

„Telefunken“ maailmakuulsad raadiod.

Elektri triikraud, keedunõud, ar-
matuurid ja laualambid.

Elektrivalgustuse sisse-
seaded. Akkude
laadimine. Raud- ja te-
raskaubad. Masina nahk-

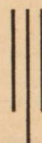
● ● ja balatarihmad. ● ●

Hinnad mõõdukad, teenimine kiire ja
asjatundlik

L. Usatenko

Valga, Kesk tn. 19

Suurim mütsi-, vormimütsi- ja
karusnahaäri

M. PÄIV'i

Pudu- ja moeäri
Valgas, Vabaduse tn. 6

Soovitan valikurikkalt
daamide, härrade ja
laste moe- ja pudukaupa

Eriti suures valikus
villased lõngad ja
käsitööniidid

A. NEULAND

VALGAS

Vabaduse tän. 5

Telefon 125

Koloniaal, veini, peen-
viina, napsi, õlle, kon-
servi, maiustuste ja
tubakakauplus.

Alati saadaval:

värske

põletatud ja põletamata

oa kohvi

Jahvatamine elektriga

Kaitseliitlased!

Kõige soodsamate hindadega
ostate igasuguseid

auhindu ja kinke

kella—kullasepärist

H. BERG

TARTUS

Võidu 15. Telef. 19-83.

Mugavaim
sõiduauto Tõrvas

R - 77

Omanik: A. Maasik;
eluk. Veski t. 3. Tel. 48.

Pikemad sõidud eriti soodsail
tingimusil.

Alati laos suurimas valikus

parimate kodumaa ja
inglise vabrikute

ülikonna –
püksi –
palitu –
ja mantli

riideid

Rikkalik ladu moodsaid karusnahku!

Kaitsevärvi diagonaal-vormiriideid.

Uudisriideid

siidis, sametis, villas ja puuvillas.

Kvaliteetkaup

Möödukad hinnad

F - ma

M. JÄNES

Tartus

Kaubahoov 8-9-10-11-12

Kõnetr. 5-91

Hakkab ilmuma

SPORDI SUURRAAMAT

SPORDI SUURRAAMAT kirjeldab spordiliikumise vähetuntud minevikku, annab asjatundlikke juhiseid kõigilt spordialadelt ja põhjalikke seletusi treeninguist, tehnikast, taktikast ja tervishoiust. Teose eriosade toimetajaks, autoreiks ja kaastöölisiks on üle **200** tuntuma isiku Eesti keha- kultuuri eriteadlaste, spordiajakirjanike ja suursportlaste ridadest.

SPORDI SUURRAAMAT sisaldab ligi **3000** lk. teksti **30** erivihus, mis moodustavad **5** suurt köidet. Teos ilmub heal paberil, rohkete piltidega tekstis ja eritahvlitel.

Esimesed vihud ilmuvad käesoleva aasta lõpul. Teos viiakse lõpule

1940. a. algupoolel.

Soodustatud hindadega eeltellimine avatud:

Kuni 24. dets. s. a. kohemaksetavas rahas Kr. 41.—

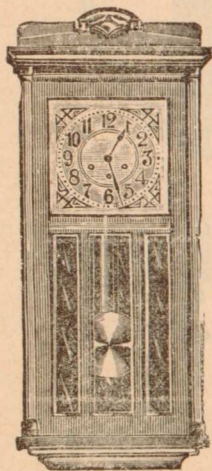
Järelmaksuga: tellimise andmisel tuleb tasuda Kr. 2.—, hiljem tuleb iga vihu eest maksta à Kr. 1.80, kuni tellija on saanud kätte 25 vihku. Ülejäänud 5 vihku saab tellija tasuta.

Teose täpsem sisukava saadetakse tasuta igale soovijale.

KIRJASTUS - OSAÜHING „LOODUS“

TARTU, Ülikooli 18, tel. 4-35. TALLINN, Kinga 6, tel. 411-92.

Posti jooksev arve nr. 2055.

FERDINAND LEPIK

Kella-, kullasepääri ja tööstus

Tartu, Võidu tän. 9. Tel. 31. Asut. 1918. a.

Soovitab

suures valikus odavate hindadega

kõiksuguseid seina-, laua-, tasku- ja käekelli
proovitud täpse käiguga, pikaajalise vastutusega.

Maitserikkas valikus

kuld-, hõbe-, kristall- ja roostevaba terasasju.

Ostan kulda ja hõbedat kõrgema päevakursiga.

Ühiskondlikud ettevõtted majan-
duselus on meile toeks ja toovad
kasu kui areneb ka kodukaitse töö

Selleks jõudu
Valga Malevale tema
20 a. juubeli puhul

HELME
MAJANDUSÜHISUS.

Kauplused:

Tõrvas, Taageperas, Hummulis ja
Leebikus

Lihakauplus ja tööstus Tõrvas

RIIDE-, PUDU- JA VALMISRIIETEKAUPLUS

MARTIN SAAG

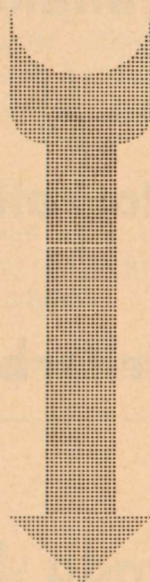
TÕRVAS,

VALGA TN. NR. 10

TELEFON 75

Soovitan

uuemates mustrites

kleidi-, ülikonna ja palituriideid, valmisriideid,

mütse, moodsaid valmiskleite ja
kõiksugu pudukaupu suures valikus.

Daamidele ja härradele „UNION“ jalanõusid.

Suurem rätsepaäri Tõrvas.

Soodsaim tellimiste ja ostukoht. Järelmaks võimalik. Kõik hinnad võistlemata odavad. Palun külastage!

M. SAAG'i

Riidekauplus ja rätsepaäri Tõrvas

ESITAME JA SOOVITAME:

Raadio-aparaate:

Philips, Blaupunkt, Tartu Telefoni Vabrik,
Are, Ülo, Ekco j.n.e.

Jalgrattaid:

Husqvarna, Apollo, Ardilla, N. S. U., Monark
j.n.e.

Mootorrattaid:

D. K. V. ja N. S. U.

Elektritarbeid:

installatsiooni materjali, elektri pliitasid,
elektri külmetuskappe j.n.e.

Põranda linoleumi —

eriti soodsate hindadega.

K/m Vennad PRÜÜS

TARTUS, Kaubahoov 20/21.

Tel. 1292 ja 1692

OSAKONNAD:

VALGAS, Vabaduse 15, tel. 170.

PETSERIS, Vabaduse 5, tel. 141.

.....
Esindused kogu Lõuna-Eestis.
.....

„Eesti Romaanide“ I sarjas

ILMUSID:

Enn Kippel: **ISSANDA KOERAD I.**

Hind Kr. 5.—, köites Kr. 6.25.

Jaak Kärner: **PIDU KESTAB.**

Hind Kr. 5.—, köites Kr. 6.25.

„Eesti romaanide“ I sarjas ilmuvad järgmised teosed:

A. Jakobson: **Uus inimene.**

E. Kippel: **Issanda koerad I ja II.**

J. Kärner: **Pidu kestab.**

M. Raud: **Tuli suve südames.**

M. Sillaots: **Neli saatust.**

R. Sirge: **Häbi südames.**

Kokku ca 2500 lhk. E. Järve,

E. Kollomi, Karin Lutsu ja N.

Mei illustatsioonidega.

Ettetellimise hind kuni 1. detsembrini 1938. a. broš. Kr. 19.—, üleni linaseriide köites paremal paberil Kr. 26.—.

Osakaupa tasudes: Kr. 7.50 tellimisel (selle eest saab kätte 2 köidet), järgmise 2 köite saamiseks Kr. 6.— ja viimase 3 köite saamiseks Kr. 6.50 (kokku Kr. 20.—). Köites eksemplaride eest juurdemaks Kr. 1.—.

EESTI KIRJASTUSE KOOPERATIIV

Tartus, Posti j. arve nr. 22-87.

Tartu Triikpesuvabrik

Tartus, Söögiturg 4. Telef. 2-22.

Valmistab:

Igasugust triik- ja lihtpesu, oma kui ka tellijate materjalist.

Laos:

Rikkalik valik välismaa (Inglismaa) triiksärgi riietest üksiktelijatele.

Parim tualettseep!

Mõnusalt

veedate sügisõhtuid

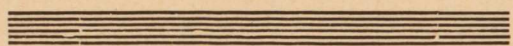
kino

„REX'is“

Alati valitud eeskavad!

Korralik ettekanne.

Vennad TAUTS

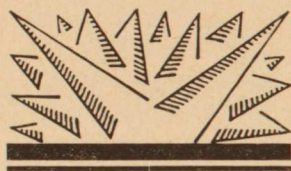

TÕRVAS, TARTU TÄN. 6

SEGAKAUPLUS

MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL

LIMONADI TEHAS
SAKU ja A. LE COQ
ÕLLELADU

BRUNO GROSS

Telliskivi- ja põllutorude tehas

Metsatööstus

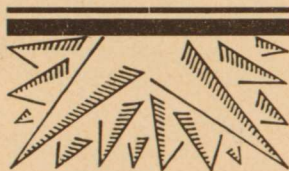

Saeveski

SANGASTE-TSIRGULINNAS

Tel.: Sangaste 2

Müük suurel ja väiksel arvul

TÕRVA VESKI

TÕRVAS,

telefon 20

Ostab:

Vilja

Villa

Palke

Müüb kõiki sorte:

Jahu

Riiet

Laude

Alati saadaval ka läbivillane kaitseliitlaste
vormiriie, mis

vastupidavuselt	—	eluaegne,
soojuselt	—	jooksvakindel
ja hinnalt	—	poolmuidu,
s. o. Kr. 6.50 kahelaidne meeter.		

Riiet võib näha tööstuses ja proove Valga Maleva Staabis.

TÕRVA VESKI
TELEFON 20

Sobiva materjali igaks
riietuseks leiata meie
riidekauplustest!

Külastamine ei kohusta!

A/S „TEKLA“

PEAKONTOR: TALLINN, S. KARJA 13/15 TEL. 448-18

RIIDEÄRID:

Valga, Kesk t. 14	tel. 26
Haapsalu, Ehte t. 2	„ 1-57
Kuressaare, Kauba t. 2	„ 72
Mustvee, Tartu t. 15	„ 62
Narva, Peetri pl. 2	„ 2-38
Petseri, Kaubarida 6—7	„ 1-17
Pärnu, Tallinna 5-a	„ 1-10
Rakvere, Turuplats	„ 2-85
Tallinn, S. Karja 15	„ 445-23
Tallinn, Pärnu mnt. 6	„ 468-02
Tallinn, Estonia pst. 11	„ 304-80
Viljandi, Tartu 6-a	„ 2-40
Võru, Jüri t. 5-a	„ 1-26

.....

Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute kaubad:
BALTI PUUVILLA KETRAMISE JA KUDUMISE VABRIKU A/S.
KREENHOLMI PUUVILLASAADUSTE MANUFAKTUURI O/Ü.
SINDI TEKSTIILVABRIKUTE ÜHISUSE
EESTI NIIDIVABRIKU O/Ü.

.....

TÕRVA ÜHISPANK

TARTU TN. 2

TÕRVAS

TELEFON 2

Võtab raha hoiule

ajakohase protsendiga.

Annab laenusid

esmajärguliste kindlustuste vastu.

Müüb Riigi Klassiloterii pileteid.

Toimetab kõiki teisi pangaoperatsioone.

Panga juures kindlustusselts „OMA“ esindus.

Avatud äripäeviti 9—2-ni.

JUHATUS.

Savitöööstus

ALEKSANDER KÜBAR

Sangaste — Tsirgulin

Valmistab ja müüb :

ahjupotte klasuuriga ja ilma, savist kööginõusid ja muid savist

tarbeasju.

Maleva 20. aastapäeva
puhul tervitab

Helme Piimaühisus

KINOTEATER
ILMARINE

VALGAS, KESK TN. 33

Ekraanil alati huviküllased filmid.

Teie auväärt külastust ootab

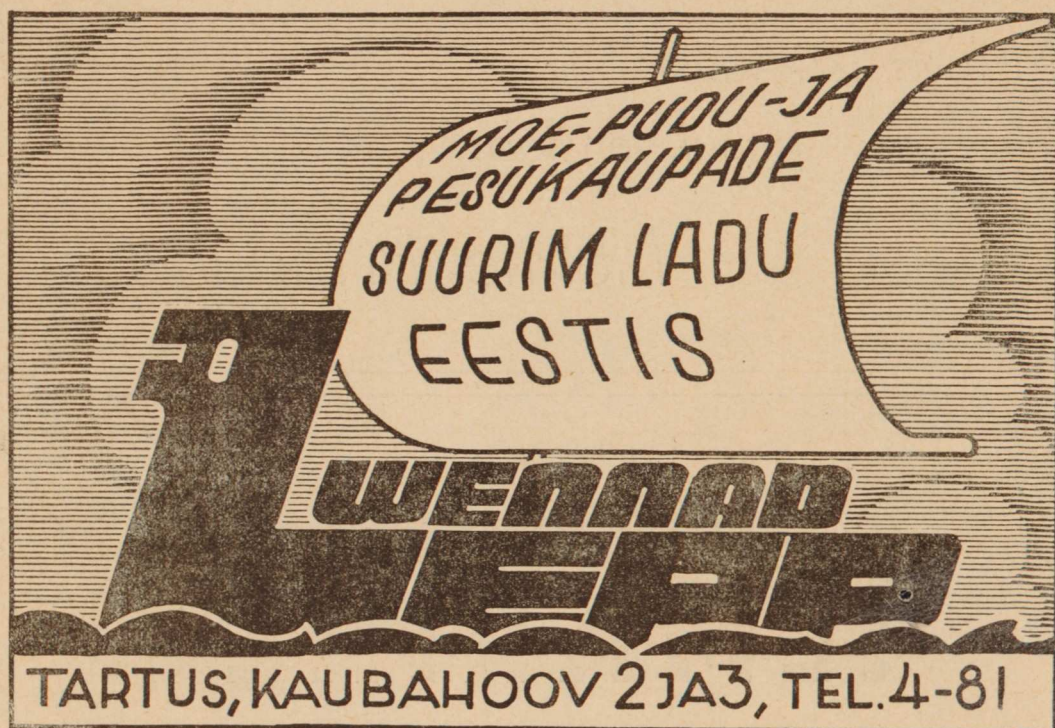
Kinoteatri juhatus.

Kaitseliitlased

tellige ajakiri

«**KAITSE KODU**»

Tellimise hind 6 kr. aastas.

*Teatame sellega oma lugupeetud tarvitajatele, et oleme
peale varemalt tuntud meie kõrgeväärtuslike, kiidetud*

Eesti likööri (Benedictine)

Curaçao

Prantsuse Cognac'i segude

ja teiste sortide uudistena müügile lasknud

Muraka likööri

Ka meie õlled (Laua, Märtsi, Tume) ja limonaadi sordid on tuntud.

VALGA TÖÖSTUSE JA KAUBANDUSE
A.-S. „V.T.K.“

Omavalitsuste ja ühistegeliste asutiste kindlustusettevõte

Suurem ja edurikkam kodumaa kindlustusasutis.

Seltsi põhi-tagavarakapital ja reservid üle Kr. 1.000.000.—

Kindlustuste arv üle 220.000

Kindlustuste summa üle Kr. 13.000.000.—

SELTSI VALITSUS: Tartus, omas majas Riia tän. nr. 35,
telefon kodukeskjaam nr. 3-44 ja 16-12

VALGA-TÕRVA PEAESINDUS: Tõrvas, Valga tän. 2

Et olla kindel ostetava
raadioaparaadi headuses, **SIIS OSTKE**

RET või PHILIPS raadio.

Esindus:

A. SILBEREISEN (Sillapere)

Valgas, Vabaduse tn. 6. Tel. 33.

JALANÕUD

Soovitan suures valikus

daamide, härrade ja laste
jalanõusid, kalosse ja botikuid
parematest vabrikutest.

Suurima lugupidamisega

V. LOOVA'LI

Jalanõude kauplus, Valgas, Kesk t. 23, tel. 55.

VEEDOL

mootorõli

tõusev tarvitus tõendab selgelt
tema ületamatut
kvaliteeti!

Meie tööstuse saadused:

Saiajahu

Makaronid

Kaerahelbed

Kuivikleib

on saadaval kõigis paremates kauplustes üle maa

A|s Jaak Puhk ja Pojad

Valga kontor Vabaduse Nr. 32